

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО
“30” серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕЛІТАРНА І МАСОВА КУЛЬТУРА: УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР»

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 - Психологія

Освітня програма - Психологія

Вид дисципліни - вибіркова

Факультет - психології

2024/ 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Протокол від 21 червня 2024 року №11

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Мариняк Р.С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол від 20 червня 2024 року №12

В.о.завідувача кафедри українознавства

Наталя АКСЬОНОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Психологія»

Гарант освітньо-професійної

програми «Психологія»

Валерій ОЛЕФІР

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету психології

Протокол від “20” червня 2024 року № 8

Голова науково-методичної комісії

Юлія ГІМАЄВА

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Елітарна і масова культура: український вимір» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки студентів до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для спеціальності 053 Психологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є поглиблення знань студентів про особливості становлення самобутніх основ та перебігу культурницьких процесів в Україні за період Незалежності, а також уміння зіставляти явища культури вітчизняного сьогодення із феноменами європейського мистецтва.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- представити у стислому викладі проблематику елітарності/масовості культури ХХІ ст.,
- розкрити основні концептуальні схеми теоретичного осмислення української культури ХХІ ст.,
- сформувати уявлення про домінантні ідеї та тенденції в сучасній українській елітарній і масовій культурі в зіставленні зі світовою.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей.

Відповідно до ОПП освітньо-професійної програми «Психологія»:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Вибіркова

Денна форма навчання

Заочна (дистанційна) форма навчання

Рік підготовки	
3-й	
Семестр	
5	
Лекції	
16год.	10 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58год.	
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.6. Заплановані результати навчання

Студенти у результаті вивчення дисципліни повинні:

- знати: про місце сучасної української культури серед інших культур світу; зміст ключових праць історико-культурологічного, філософського, соціологічного, політологічного характеру, що стосуються феноменів сучасної української елітарної та масової культури; розглядати мистецький твір в органічній єдності з культурним життям України кінця XX-першої третини XXI століття та як складову культурологічного процесу у світовому вимірі; сучасні інтерпретації історії культури та вміти використовувати їх на українському матеріалі; принципи інтердисциплінарного підходу до вивчення елітарної та масової української культури; історичні умови функціонування, основні етапи розвитку та найважливіші події, явища, персоналії українського культурного процесу (музика, кіно, театр, література, дозвілля);

- уміти взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності; здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; розуміти й поважати різноманітність і мультикультурність; демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності; формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію,

модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;

Програмні результати навчання:

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Принципи співвідношення між масовою й елітарною культурою

Тема 1. Масова та елітарна культура.

Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Елітарна культура – субкультура привілейованих груп суспільства. Теорія і практика елітарної культури. Феномен другої половини ХХ ст. - формування і поширення масової культури. Масова культура і її комерційний характер. Продукт сучасної масової культури. Кітч як пародійне вираження маскульту.

Тема 2. Наукове осмислення субкультур та контркультур.

Домінантна культура (всезагальна). Субкультура як антитеза до домінантної культури. «Контркультура»: позначення соціально-культурних настанов, які протистоять фундаментальним принципам панівної культури; відмова від соціальних цінностей, моральних норм та ідеалів, стандартів і стереотипів масової культури, що склалися в умовах сучасної техногенної культури.

Розділ 2. Феномен елітарного та масового мистецтва в українському культурному вимірі

Тема 1. Елітарна та масова література в сучасній Україні: шляхи розрізнення

Література еліт. Відмінні ознаки елітарної і масової літератури. критерій популярності й тиражу. Масова література: повторення й упізнавання готових схем, жанрів, гра за правилами. Література еліт: художня творчість експериментальна, алюзивність.

Тема 2. Сучасне українське кіно.

Кінематограф як вид мистецтва, що відображає ментальний портрет нації. Довженко, Параджанов, Іллєнко, Муратова, Осика –режисери українського кіно світового рівня. Українська кіноіндустрія сьогодні. Військова драма, бойовик, комедія, , анімаційний фільм, фентезі, детектив як типові жанри маскульту. Тема національної ідентичності в українському кіно. Артхаузне українське кіно. Авторські фільми .

Тема 3. Реалії театрального мистецтва в сучасній Україні.

Академічні національні заклади й експериментальні театри. Професійні та аматорські вистави режисерів-новаторів. Перфомативне мистецтво. Аматорський театр. Статистика витрат на театральне мистецтво. Театральні фестивалі, що отримали підтримку УКФ.

Тема 4. Сучасна українська музика: виміри елітарного та масового в текстах пісень.

Classical crossover: поєднання академічної та естрадної музики. Утворення нових напрямків в межах естрадної музики - симфо-рок, фолк-рок, інді, скрипковий техно-акустичний ф'южн.

Творчість українських композиторів сьогодення.

Творчість гурту «Океан Ельзи»: феномен популярності.

Популярна музика. Кінець 1980-х-початок 1990-х років - час активного творення феномену української поп-музики. «Брати Гадюкіни», «Воплі Відоплясова», «Скрябін», «Кому Вниз». «Танок на майдані Конго», Тартак, «Вхід у змінному взутті», «The Вйо».

Український рок (елементи хіп-хоп музики, джазу, фольку, блюзу та електронних жанрів). «Гайдамаки», «Kozak System», «Тарута», «Вій». Самобутній український рок-н-рол виконує «От Вінта». «Жадан та Собаки» і «Лінія Маннергейма».

Метал-сцена України: «Тінь Сонця», «Веремій», «Колір Ночі», та дніпровський гурт «САД».

Тема 5. Соціальна дилема: соцмережі як частина культури повсякдення і їх вплив на реципієнта.

Проблема сленгу у контексті молодіжної моди. Основні джерела молодіжного сленгу. Сленгізми серед українських студентів і причини їх побутування в культурному просторі сьогодення.

Блогерство в Україні. Образ успішного блогера: гра на очікуваннях аудиторії, оперативне реагування на інформаційні приводи і харизма, чесність і компетентність.

Тема 6. Видовищна культура й індустрія дозвілля: виміри масового та елітарного.

Культура повсякдення: елітарна та масова парадигми в житті сучасного українця (сімейні видовищні заходи в контексті сфери дозвілля).

Індустрія оздоровчого дозвілля (курортна індустрія). Індустрія фізичної реабілітації людини (масовий фізкультурний рух, туризм і фітнес, спортивний туризм). Індустрія виправлення тілесного іміджу людини (система хірургічних, фізіотерапевтичних, фармацевтичних, парфумерних і косметичних послуг для виправлення зовнішності).

Індустрія естетичного дозвілля (культурний" туризм). Індустрія інтелектуального дозвілля (інтелектуальні гри, вікторини, кросворди).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Р зокрема					Ра- зокрема				
	а	л	пр	і	с	зо	л	п	і	с

	- з о м			н		м		р	н	
Розділ 1 Принципи співвідношення між масовою й елітарною культурою										
Тема 1. Масова та елітарна культура. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Елітарна культура – субкультура привілейованих груп суспільства. Теорія і практика елітарної культури. Феномен другої половини ХХ ст. - формування і поширення масової культури. Масова культура і її комерційний характер. Продукт сучасної масової культури. Кітч як пародійне вираження маскульту.	14	2	2		10	2	2			
Тема 2. Наукове осмислення субкультур та контркультур. Домінантна культура (всезагальна). Субкультура як антитеза до домінантної культури. «Контркультура»: позначення соціально-культурних настанов, які протистоять фундаментальним принципам панівної культури; відмова від соціальних цінностей, моральних норм та ідеалів, стандартів і стереотипів масової культури, що склалися в умовах сучасної техногенної культури.	14	2	2		10	2	2			
РАЗОМ	28	4	4		20					
Розділ 2 Феномен елітарного та масового мистецтва в українському культурному вимірі										
Тема 1. Елітарна та масова література в сучасній Україні: шляхи розрізнення Література еліт. Відмінні ознаки елітарної і масової літератури. критерій популярності й	10	2	2		6	2	2			

тиражу. Масова література: повторення й упізнавання готових схем, жанрів, гра за правилами. Література еліт: художня творчість експериментальна, алюзивність.										
Тема 2. Сучасне українське кіно. Реалії театрального мистецтва в сучасній Україні. Кінематограф як вид мистецтва, що відображає ментальний портрет нації. Довженко, Параджанов, Ілленко, Муратова, Осика –режисери українського кіно світового рівня. Українська кіноіндустрія сьогодні. Військова драма, бойовик, комедія, , анімаційний фільм, фентезі, детектив як типові жанри маскульту. Тема національної ідентичності в українському кіно. Артхаузне українське кіно. Авторські фільми. Академічні національні заклади й експериментальні театри. Професійні та аматорські вистави режисерів-новаторів. Перформативне мистецтво. Аматорський театр.	1 6	2	2		1 2	2	2			
Тема 3. Сучасна українська музика: виміри елітарного та масового в текстах пісень. Classical crossover: поєднання академічної та естрадної музики. Утворення нових напрямків в межах естрадної музики - симфо-рок, фолк-рок, інді, скрипковий техно-акустичний ф'южн. Творчість українських композиторів сьогодення. Творчість гурту «Океан Ельзи»: феномен популярності. Популярна музика. Кінець 1980-х-початок 1990-х років - час активного творення феномену української поп-музики. «Брати Гадюкіни», «Воплі Відоплясова», «Скрябін», «Кому Вниз». «Танок на майдані Конго»,	1 4	2	2		1 0	2	2			

Тартак, «Вхід у змінному взутті», «The Вйо». Український рок (елементи хіп-хоп музики, джазу, фольку, блюзу та електронних жанрів). «Гайдамаки», «Kozak System», «Тарута», «Вій». Самобутній український рок-н-рол виконує «От Вінта». «Жадан та Собаки» і «Лінія Маннергейма». Метал-сцена України: «Тінь Сонця», «Веремій», «Колір Ночі», та дніпровський гурт «САД».									
Тема 4. Соціальна дилема: соцмережі як частина культури повсякдення і їх вплив на реципієнта. Проблема сленгу у контексті молодіжної моди. Основні джерела молодіжного сленгу. Сленгізми серед українських студентів і причини їх побутування в культурному просторі сьогодення. Блогерство в Україні. Образ успішного блогера: гра на очікуваннях аудиторії, оперативне реагування на інформаційні приводи і харизма, чесність і компетентність.	8	2	2	4					
Тема 5. Видовищна культура й індустрія дозвілля: виміри масового та елітарного. Культура повсякдення: елітарна та масова парадигми в житті сучасного українця (сімейні видовищні заходи в контексті сфери дозвілля). Індустрія оздоровчого дозвілля (курортна індустрія). Індустрія фізичної реабілітації людини (масовий фізкультурний рух, туризм і фітнес, спортивний туризм). Індустрія виправлення тілесного іміджу людини (система хірургічних, фізіотерапевтичних, фармацевтичних, парфумерних і косметичних послуг для виправлення зовнішності). Індустрія естетичного дозвілля (культурний туризм). Індустрія інтелектуального дозвілля (інтелектуальні гри, вікторини, кросворди).	8	2	2	4					

Тема 6. Видовищна культура й індустрія дозвілля: виміри масового та елітарного. Культура повсякдення: елітарна та масова парадигми в житті сучасного українця (сімейні видовищні заходи в контексті сфери дозвілля). Індустрія оздоровчого дозвілля (курортна індустрія). Індустрія фізичної реабілітації людини (масовий фізкультурний рух, культуризм і фітнес, спортивний туризм). Індустрія виправлення тілесного іміджу людини (система хірургічних, фізіотерапевтичних, фармацевтичних, парфумерних і косметичних послуг для виправлення зовнішності). Індустрія естетичного дозвілля (культурний" туризм). Індустрія інтелектуального дозвілля (інтелектуальні гри, вікторини, кросворди).	6	2			2				
Підсумковий контроль(залікова робота)	2		2				2		
Разом	0	12	12		3 8		1 2		
Разом за курс	9 0	16	16		5 8		1 2		

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Масова та елітарна культура.	2
2	Тема 2. Наукове осмислення субкультур та контркультур.	1
3	Тема1.Елітарна та масова література в сучасній Україні: шляхи розрізнення.	1
4	Сучасне українське кіно.	2
5	Тема3. Реалії театрального мистецтва в сучасній Україні.	2

6.	Сучасна українська музика: виміри елітарного та масового в текстах пісень.	2
7.	Соцмережі як частина культури повсякдення і їх вплив на реципієнта.	2
8.	Видовищна культура й індустрія дозвілля: виміри масового та елітарного.	2
	Разом	14?

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість Годин	Форми контролю
1	Ознайомлення зі зразками класичної і популярної музики та літератури. Опрацювання джерел. Пузій В. Чекаючи на вітчизняного Т. [Електронний ресурс] / Володимир Пузій. – Режим доступу: http://litakcent.com/2011/05/12/chekajuchy-na-vitchyznjanoho-t.8. Про сучасну українську літературу > Український Форум > Українська Література [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://misto.ridne.net/thread-6784.html9. Оповідь – для народу. Українська популярна література як чергова стратегія «ходіння інтелігенції в народ» [Електронний ресурс] / Анатолій Лучка, Леся Ганжа, Юлія Поцілуйко. – Режим доступу: http://cult.for-ua.com/archive.10. . Містичний вальс [Електронний ресурс] // «Пікардійська Терція» [тексти пісень]; альбом «Я придумаю світ». – Режим доступу: http://nashe.com.ua/song.htm?id=	24	Презентація
2	Дослідження театального життя сучасного Харкова: дайджест. Опрацювання джерел. <u>Харківщина театральна Музей театру 20 ст. - Wix.com</u> https://tlebedinskaya.wixsite.com/theaterxx/harkivshina-teatralna	10	Презентація

3	Ознайомлення із останніми новинками кіноіндустрії в Україні: створення афіші рекомендованих фільмів. Опрацювання джерел. Сучасне українське кіно: здобутки і проблеми https://upmp.news/post_blog/suchasne-ukrayinske-kino-zdobutki-i-problemi/ Українське кіно сьогодні представлено практично на кожній міжнародній платформі https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3508394-ukrainske-kino-sogodni-e-na-koznij-miznarodnij-platformi-direktorka-kinoakademii.html	14	Презентація
4	Дослідження специфіки мистецтва фестивалів, флешмобів, шоу, що є популярними в Україні. Опрацювання джерел. Наші фестивалі й конкурси. https://www.harmoniya.kiev.ua/our-festivals-competitions/ Міжнародні та українські фести. http://fest-portal.com/meropriyatiya/	10	Доповідь
	Разом	58	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Елітарна і масова культура: український вимір» застосовуються такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладання, організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності, евристичний, компаративний.

Види навчальної роботи здобувачів: лекція; практичне заняття; консультація; залік.

Дисципліна передбачає використання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання (дебати, мозковий штурм, лекції з використанням інтерактиву, методи оцінювання і самооцінювання, планування та інші).

8. Методи контролю

Рівень засвоєння навчального матеріалу контролюється усім опитуванням студентів за темами розділів/занять, виконанням доповіді та презентацій і підсумковою заліковою письмовою роботою.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Залікова робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2					
T-1	T-2	T-3-4	T-5-6	T-7-8	-	40	100
4	4	16	18	18			

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю – заліку - здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) знань студентів *на практичних заняттях* проводиться або у формі усного опитування на підставі опрацьованої навчальної літератури та матеріалу періодичних видань за заданими темами, або у формі захисту здобувачами доповідей та повідомлень. Самостійна робота здобувача передбачає підготовку матеріалів для виступу на практичному занятті (оцінюється під час практичних занять).

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання вмінь проводити самостійні джерелознавчі дослідження та презентувати їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій або у вигляді доповіді.

Критерії оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях:

Сума балів за виконані завдання на практичному занятті варіюється від 4 до 9 балів, залежно від складності теми.

Теми 1-2. Ваговий бал – 4.

4 бали – виступ за темою містить аналіз емпіричного матеріалу і демонструє добре обґрунтовану авторську позицію, мовлення красномовне, грамотне.

3 бали – логічний виступ, але має незначні недоліки з питань самостійного опрацювання матеріалу, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно, однак виступ інформаційно повний, продуманий.

1-2 бали – виступ за темою, але з порушенням доречного й логічного впорядкування матеріалу (або це репліка-доповнення, розлогий коментар до виступів інших студентів).

0 балів – пасивна присутність.

Теми 3-4. Ваговий бал – 8.

7-8 балів - робота підготовлена у формі презентації або доповіді, виконана на високому теоретичному рівні, містить аналіз відео-, аудіо- й текстового матеріалу і презентує добре обґрунтовану авторську позицію, наявні висновки й посилання на використані джерела.

4-6 балів - робота підготовлена у формі презентації або доповіді, виконана на належному теоретичному рівні, але має незначні (або не один) недоліки з питань самостійного опрацювання матеріалу, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно.

1-3 бали - робота підготовлена у формі презентації або доповіді, однак не демонструє цілісності у викладі заявленої теми, є компіляцією першоджерел (або робота не виконана, але студент доповнює чи коментує чужі виступи (репліка-доповнення), дає розлогий коментар до виступів інших студентів).

0 балів - пасивна присутність.

Теми 5-8. Ваговий бал – 9.

7-9 балів - робота підготовлена у формі презентації або доповіді, виконана на високому теоретичному рівні, містить аналіз відео-, аудіо- й текстового матеріалу і добре обґрунтовану авторську позицію, наявні висновки й посилання на використані джерела.

4-6 балів - робота підготовлена у формі презентації або доповіді, виконана на належному теоретичному рівні, але має незначні (або не один) недоліки з питань самостійного опрацювання матеріалу, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно.

1-3 бали - робота підготовлена у формі презентації або доповіді, однак не демонструє цілісності у викладі заявленої теми, є компіляцією першоджерел (або робота не виконана, але студент доповнює чи коментує чужі виступи (репліка-доповнення), дає розлогий коментар до виступів інших студентів).

0 балів - пасивна присутність.

Максимальна кількість за усі види роботи на практичних заняттях - **60**.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку.

Залікове завдання складається з двох завдань - теоретичного питання, яке стосується тлумачення мистецьких процесів з позицій елітарного/масового, та практичного завдання (укладання анотації/відгуку на пропонований зразок мистецького заходу/мистецький портрет). Перше і друге завдання оцінюються в 20 балів кожне.

Загальна кількість балів за успішне виконання завдань **залікової роботи** – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Оцінювання залікової роботи оцінюється таки чином:

35-40 балів - робота виконана на високому теоретичному рівні, містить аналіз емпіричного матеріалу і демонструє добре обґрунтовану авторську позицію.

27-34 бали - робота має незначні недоліки у плані опису, авторська позиція обґрунтована не досить послідовно// або не містить належного критичного аналізу, неповністю висвітлена проблематика.

21-27 балів - у роботі відсутня авторська позиція, характер опису має компілятивний характер, є помилки у визначенні ключових ознак елітарного/масового.

1-20 балів - суть питань розкрита поверхово, у роботі є помилкове тлумачення аналізованого культурологічного явища, студент не оперує науковою термінологією, дотичною до висвітлюваного явища.

0 балів - плагіат, несамотійно виконана робота.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю.

Загальна сума балів поточного контролю і підсумкового семестрового контролю складає **100**.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
100-90	зараховано
89-70	
69-50	
49-0	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Жукова Н. А. Елітарна література в іменах: монографія / Н. А. Жукова. К. : Ін-т культурології НАМ України, 2016, 304 с.
2. Кордон М. Українська та зарубіжна культура. / Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2021, 584с.
3. Лещенко Н., Павлюк Р. Книга: Українська культура: свята традиції, обряди .Х.:КСД, 2019, 467с.
4. Лозовий В.О. Українська культура. К.:Право, 2021. 400с.
5. Шпак І., Пашенко К. Україна: спротив, К.: АДЕФ-Україна, 2023, 344с.
6. Лютий Т. Культура припад і спротиву, К.: Темпора, 2020, 576с.
7. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник: Вид. 4-те, перероблене та доповнене. – К., Центр навчальної літератури, 2017. – 392 с.
8. Сабадаш Ю. Історія української культури (XX століття): ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра -К, 2022. 292с.

Допоміжна література

1. Брюховецька Л. Приховані фільми : українське кіно третього тисячоліття/ Лариса Брюховецька.К. : АртЕк, 2016. 382 с.
2. Голубець О. Мистецтво ХХІ століття: новий країнський шлях. Львів : Колір ПРО, 2012. – 199 с.
3. Українські митці у світі : матеріали до історії українського мистецтва ХХ-ХХІ століття .Львів: Априорі, 2014. – 516 с.
4. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва : українська теоретична думка ХХ століття : антологія. Ч. 1. Ч. 2 / [упор. Р. М. Яців]. Львів : Львівська національна академія мистецтв, 2022. Краснопольська Т.М. Механізм взаємодії Церкви та держави в Україні: характеристика основних елементів / Т.М. Краснопольська // *Актуальні проблеми політики*. 2015. Вип. 95. С. 215–223.
5. Жіночий образ у сучасному українському мистецтві / [упор. Л. Черватюк]. К. : Навчальна книга, 2007. 317 с.

6. Лютий Т.В., Ярош О.А. Культура масова і популярна: теорії та практики. Київ: Агентство-Україна, 2017. 124 с.
7. Лютий Т. 100 років української масової та популярної культури: стратегії ідентифікації // УК. 2013. № 11.
8. Оповідь – для народу. Українська популярна література як чергова стратегія «ходіння інтелігенції в народ» [Електронний ресурс] / Анатолій Лучка, Леся Ганжа, Юлія Поцілуйко. – Режим доступу: <http://cult.for-ua.com/archive>
9. Про сучасну українську літературу > Український Форум > Українська Література [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://misto.ridne.net/thread-6784.html>
10. Пузій В. Чекаючи на вітчизняного Т. [Електронний ресурс] / Володимир Пузій. – Режим доступу: <http://litakcent.com/2011/05/12/chekajuchy-na-vitchyznjanoho-t>.
11. Сінькенвич О.Б. Соціальні практики масової культури: ідентифікаційний дискурс: монографія; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 359 с.
12. Сушко А.І. Проблеми формування культури. Одеса, 2014. 289с.
13. Сушко А.І. Проблеми формування культури історичної пам'яті в освітньому процесі / А.І. Сушко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Історія. Філософія. Політологія : зб. наук. праць. Одеса : Фенікс, 2017. Вип. № 13. С. 43-48.
14. Філоненко С. О. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр : монографія / Софія Філоненко: [Електронний Ресурс]. Режим доступу: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/mon-filonenko2.pdf5>.
15. Фрозінська С.І. Специфіка і тенденції масової світової культури. Аналіз основних аспектів. [Електронний Ресурс]. - Режим доступу: http://ethics.roerich.com/doc/kultura/Ablev_KCBMasKult.htm
16. Шедеври українського живопису : альбом /К. : Мистецтво, 2018. – 602 с.
17. Шумейко Т., Кушнарєва М. Б. Основні тенденції розвитку масової культури в сучасній Україні в контексті глобалізації [Електронний ресурс] / М.Б. Кушнарєва, І.В. Петрова, С. І. Цимбалюк, Т. В. Шумейко. – Режим доступу: http://www.culturalstudies.in.ua/zv_2005_s6.php.
18. Шумейко Т., Романчук Л. «Мені сказали: «Зараз так ніхто не пише!» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://te.20minut.ua/news/26318>.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

III. Електронні інформаційні ресурси

1. [http:// mincult.kmu.gov.ua/](http://mincult.kmu.gov.ua/) – Міністерство культури України.
 2. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
 3. <http://books.br.com.ua/> – Підручники онлайн (розділ «Підручники з Культурології. Історії культури»). 4. <http://pidruchniki.com/kulturologiya/> – Навчальні матеріали онлайн.
- Культурологія. <http://www.info-5.library.com.ua/books.html> – Електронна бібліотека підручників.